ትንቢተ ዕንባቆም

መግቢያ

ጸሐፊው

በእስራኤል ሃይማኖታዊ ትውፊት ሥር የሰደደ ጠንካራ እምነት የነበረውና በኤርምያስ ዘመን የኖረ ከመሆኑ በስተቀር፣ ስለ ዕንባቆም ብዙ የሚታወቅ ነገር የለም::

የተጻፈበት ጊዜ

ባቢሎናውያን መጥተው እንደሚወሩ የተነገረው ትንቢት (1፥6)፣ ዕንባቆም በኢዮስያስ ዘመነ መንግሥት መጨረሻ አካባቢ (640-609 ዓ.ቅ.ክ) ወይም በኢዮአቄም ዘመነ መንግሥት መጀመሪያ ላይ (609-598 ዓ.ቅ.ክ) በይሁዳ ይኖር እንደ ነበር ያመለክታል:: ትንቢቱ የተነገረው ከካርከሚሽ ጦርነት (605 ዓ.ቅ.ክ) ጥቂት ቀደም ብሎ ወይም በኋላ ነው፤ በዚህ ጦርነት ላይ በናቡከደነፆርና በናቦፖላሳር የሚመራው የባቢሎን ሰራዊት ቀደም ሲል ከመጨረሻው የአሦር ንጉሥ ጐን በመቆም የተዋጋውን የግብፅን ሰራዊት ሙሉ በሙሉ ድል አድርጎ እስከ ግብፅ ድንበር ድረስ እያባረረ መቶታል (ኤር 46):: ዕንባቆም እንደ ኤርምያስ፣ ባቢሎናውያን ኢየሩሳሌምን እስከ ወረሩበት ጊዜ ድረስ (597 ዓ.ቅ.ክ) ኖሮ የተናገረው ትንቢት ሲፈጸም ለማየት ዕድል አግኝቶ ሊሆን ይችላል::

መልእክቱ

ከትንቢት መልእክቶች መካከል ዕንባቆምን የተለየ የሚያደርገው እስራኤልን የሚመለከት የትንቢት ቃል ያካተተ ባለመሆኑ ነው:: ይልቁንም በነቢዩና በእግዚአብሔር መካከል የተደረገውን ተዋሥኦ የሚያሳይ ነው:: ትንቢተ ዮናስ ደግሞ በእግዚአብሔርና በዮናስ መካከል የተካሄደውን ክርክር ይተርካል:: በመጀመሪያዎቹ ሁለት ምዕራፎች ውስጥ ዕንባቆም የእግዚአብሔር አሠራር ትክክል እንደ ሆነ ቢያውቅም፣ ለእርሱ እንቆቅልሽ ስለ ሆነበት ከእግዚአብሔር ጋር ይከራከራል:: ለጥያቄው ምላሽ ካገኘ በኋላ ግን እምነት የተሞላበትን አስደሳች ቃል በመናገር መልስ ይሰጣል (ም 3)::

ከእግዚአብሔር ጋር ስለ መታገል የሚናገረው ይህ ታሪክ፣ ስለ እስራኤል የተጻፈ እንጂ ከግል ይዞታነት የሕዝብ ወደ መሆን ደረጃ ከደረሰ አንድ ጽሑፍ ተቀንጭቦ የተወሰደ አይደለም፤ ይህም የእግዚአብሔርን መንገድ ለመረዳት የሚታገሉ፣ በይሁዳ የነበሩት ቅዱሳን የሚያሰሙትን ድምፅ የሚያመለክት ለመሆኑም ጥርጥር የለውም:: እግዚአብሔር የሰጠው ምላሽ እንደ ዕንባቆም ግራ ተጋብተው በጥርጣሬ ያሉትን ሁሉ የሚናገር ነበር፣ የዕንባቆም የንስሓ ቃል የሕዝቡ ሁሉ የጸሎት መዝሙር ሆነ (የ3፥1 ማብ ይመ)::

ክፋት፣ ዐመፅና ግፍ በይሁዳ እየተስፋፋ ሳለ፤ እግዚአብሔር ምንም ባለማድረጉ ዕንባቆም ግራ ተጋብቶ ነበር:: ጨካኞች ባቢሎናውያንን ተጠቅሞ (1፥6)፣ እግዚአብሔር አንድ ነገር ሊያደርግ እንዳለው በተነገረው ጊዜ የባሰውኑ ግራ ተጋባ፤ "ክፋትን እንዳያይ እጅግ ንጹሕ የሆነ አምላክ (1፥13) ጻድቅ በሆነ ሕዝብ ላይ (1፥13) ፍርዱን ለመፈጸም (1፥12)፣ እንዴት እንዲህ ዐይነት ሕዝብ ይጠቀማል?" በማለት ይጠይቃል::

ነገር ግን እነዚህ ክፋታቸው እጅግ የበዛ አጥፊዎች፣ በመጨረሻ ራሳቸው እንደሚጠፉ እግዚአብሔር ግልጽ ያደርግለታል:: ዕንባቆምም በእግዚአብሔር የተስፋ ቃል ላይ በማረፍ በአምልኮ መንፈስ በመሆን እርሱ የሚያደርገውን ይጠብቃል::

ሥነ ጽሑፋዊ ባሕርያቱ

ጸሐፊው በግልጽና በታላቅ ሐዘን ውስጥ ሆኖ የጻፈ ሲሆን፣ ብዙ የማይረሱ ነገሮችንም አስፍሯል (2፥2:4:14:20፤ 3፥2:17-19):: መጽሐፉ በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን መካከል በነበሩት ጊዜያት ታዋቂ ነበር:: በሁለቱ የመጀመሪያ ምዕራፎች ላይ የተሠራ ሙሉ የማብራሪያ ጽሑፍ በሙት ባሕር ከተገኙት ጥቅልሎች ጋር ተገኝቶአል ("በሁለቱ ኪዳናት መካከል የነበረው ዘመን" የሚለውን ከገጽ 1422 ላይ ይመ)::

አስተዋፅኦ

1. አሰያየም (1፥1)
2. ዕንባቆም በመጀመሪያ ያሰማው ሮሮ፤ ይሁዳ ስለ ክፋቷ ሳትቀጣ እስከ መቼ ትቆያለች? (1፥2-4)
3. የእግዚአብሔር መልስ፤ ይሁዳ በባቢሎናውያን ትቀጣለች (1፥5-11)
4. ሁለተኛው የዕንባቆም ሮሮ፤ ቅን ፈራጅ የሆነው እግዚአብሔር ከእነርሱ ይልቅ ጻድቅ የሆነውን ሕዝብ ለመቅጣት ክፉ የሆኑትን ባቢሎናውያንን እንዴት ይጠቀማል? (1፥12-2፥1)
5. የእግዚአብሔር መልስ፤ ባቢሎን ትቀጣለች፤ በእምነት መጽናት ዋጋ አለው (2፥2-20)
6. የዕንባቆም ጸሎት፤ የእግዚአብሔር ቍጣና ምሕረት እንዲገለጽ ከጸለየ በኋላ፣ በእግዚአብሔር እንደሚታመንና እንደሚደሰት ተናግሮ መልእክቱን ይደመድማል (ም 3)::

1 ነቢዩ ዕንባቆም የተቀበለው ንግር፤

የዕንባቆም ማጉረምረም

[2]*እግዚአብሔር* ሆይ፤ ለርዳታ እየተጣራሁ፣
አንተ የማትሰማው እስከ መቼ ነው?
"ግፍ በዛ" ብዬ እየጮኽሁ፣
አንተ የማታድነው እስከ መቼ ነው?
[3]ስለ ምን በደልን እንዳይ አደረግኸኝ?
እንዴትስ ግፍ ሲፈጸም ትታገሣለህ?
ጥፋትና ግፍ በፊቴ አለ፤
ጠብና ግጭት በዝቶአል::
[4]ስለዚህ ሕግ ላልቶአል፤
ፍትሕ ድል አይነሣም፤
ፍትሕ ይጣመም ዘንድ፣
ክፉዎች ጻድቃንን ይከባሉ::

የእግዚአብሔር መልስ

[5]"ቢነገራችሁም እንኳ፣
የማታምኑትን እናንተን፣
በዘመናችሁ አንድ ነገር ስለማደርግ፣
እነሆ፤ ሕዝቡን እዩ፤ ተመልከቱም፤
እጅግም ተደነቁ::
[6]የራሳቸው ያልሆኑትን መኖሪያ ስፍራዎች
ለመያዝ፣
ምድርን ሁሉ የሚወሩትን፣
ጨካኝና ፈጣን የሆኑትን፣
ባቢሎናውያንን[ሠ] አስነሣለሁ::
[7]እነርሱም የሚያስፈሩና የሚያስደነግጡ
ናቸው፤
ፍርዳቸውና ክብራቸው፣
ከራሳቸው ይወጣል::
[8]ፈረሶቻቸው ከነብር ይልቅ ፈጣኖች፣
ከማታም ተኵላ ይልቅ ጨካኞች ናቸው::
ፈረሰኞቻቸው በፍጥነት ይጋልባሉ፤
ከሩቅ ስፍራም ይመጣሉ::
ነጥቆ ለመብላት እንደሚቸኵል አሞራ
ይበራሉ፤
[9]ሁሉም ለዐመፅ ታጥቀው ይመጣሉ::
ሰራዊታቸው[ለ] እንደ ምድረ በዳ ነፋስ
ወደ ፊት ይገሠግሣል፤
ምርኮኞችንም እንደ አሸዋ ይሰበስባል::
[10]ነገሥታትን ይንቃል፤
በገዦችም ላይ ያፌዛል፤
በምሽግ ሁሉ ላይ ይሥቃል፤
የዐፈር ቍልል ሠርቶም ይይዘዋል::
[11]ከዚያም በኋላ እንደ ነፋስ ዐልፎ
ይሄዳል፤
ጕልበታቸውን አምላካቸው ያደረጉ
በደለኞች ናቸው::

የዕንባቆም ዳግመኛ ማጉረምረም

[12]*እግዚአብሔር* ሆይ፤ ከዘላለም ጀምሮ ያለህ
አይደለህምን?
የእኔ አምላክ፣ የእኔ ቅዱስ እኛ አንሞትም፤
እግዚአብሔር ሆይ፤ እንዲፈርዱ ሾመሃቸዋል፤
ዐለት ሆይ፤ ይቀጡ ዘንድ ሥልጣን
ሰጠሃቸው::
[13]ዐይኖችህ ክፉውን እንዳያዩ እጅግ ንጹሓን
ናቸው፤
አንተ በደልን መታገሥ አትችልም፤
ታዲያ፣ አታላዮችን ለምን ትታገሣለህ?
ክፉው ከራሱ ይልቅ ጻድቅ የሆነውን
ሲውጠውስ፣
ለምን ዝም ትላለህ?
[14]አንተ ሰዎችን በባሕር ውስጥ እንዳለ ዓሣ፣

1፥1 ናሆ1፥1
1፥2 መዝ6፥3፤13፥12፤22፥12፤ኤር14፥9 ዘካ1፥12
1፥3 ቍ13፤ኢ9፥23፤መዝ55፥9፤ኤር20፥8
1፥4 ኢዮ19፥7፤መዝ119፥126፤ኢሳ፥23፤5፥20፤29፥21፤ሕዝ9፥9
1፥5 ኢሳ29፥9፤ሐሥ13፥41
1፥6 ዘዳ28፥49፤2ነገ24፥2፤ኤር13፥20፤21፥7፤ራእ20፥9
1፥7 ኢሳ18፥7፤ኤር39፥59
1፥8 ዘፍ49፥27 ኤር4፥13
1፥9 ዕን2፥5
1፥10 2ዜና36፥6፤ኤር33፥4
1፥11 ኤር4፥1112፤ዳን4፥30
1፥12 ዘፍ21፥33፤49፥24፤ዘዐ33፥22፤መዝ118፥17፤ኢሳ10፥6፤31፥1፤37፥23
1፥13 ቍ3፤ኢዮ21፥7፤መዝ18፥26፤25፥3፤ሰቆ3፥34:36

[ሠ]6 *ከለዳውያን* ማለት ነው::
[ለ]9 የዕብራይስጡ ቃል ትርጉም በትክክል አይታወቅም::

1፥1 *ነቢዩ፤* ዕንባቆም በ3፥1 ላይ ነቢይ የተባለ ሲሆን፣ ም3ን ከም 1እና2 ጋር የሚያያይዝ ነው:: *ዕንባቆም፤* በዕብራይስጡ የስሙ ትርጉም፣ "የሚያቅፍ" ማለት ነው፤ ነገር ግን በአትክልት ስፍራ የሚገኝ የተክልን ዐይነት የሚያሳይ በባቢሎናውያን ቋንቋ የሚገኝ ስም ሳይሆን አይቀርም:: *ንግር፤* በዚህ ላይ እንደሚገኙት እንደ ሁለቱ ዐይነት ማለት ነው (ቍ5-11፤2፥2-20):: ንግር ብዙውን ጊዜ ይመጣ የነበረው በራእይ ነው:: ንግር በዕብራይስጡ፣ "ሸክም" ማለት ሲሆን፣ በአብዛኛው፣ "መግለጫ" ማለት ሳይሆን አይቀርም፤ ይህ ራእይ በማስጠንቀቂያነት የሚያመለክተው ሊመጣ ስላለው ጥፋት ነው (ከኢሳ15፥1፤ 19፥1፤22፥1 ጋር ያነጻጽሩ)፤ ይሁን እንጂ በዘካ9፥1፤ 12፥1፤ በሚል1፥1 እንደ ተገለጸው ተስፋ ያዘለን መልእክትንም ይጨምራል::

1፥2-2፥20፤ በነቢዩና በእግዚአብሔር መካከል የተደረገውን ክርክር የሚያመለክት ነው:: መሠረታዊው ሐሳብ ከጥንትም የነበረ ይህም፣"ክፉ ለምን ሳይቀጣ ይቀራል?"፣ "እግዚአብሔር ጸሎትን ሰምቶ ለምን አይመልስም?" የሚል ነው::

1፥2 *ግፍ በዛ፤* በዚህ ጊዜ ይሁዳ ርካታ ቢስ፣ ጨካኝና ብልሹ በነበረው በንጉሥ ኢዮአቄም ሥልጣን ሥር ሳትሆን አትቀርም:: ዕንባቆም በሰባተኛው ምዕተ ዓመት (ዓ.ቅ.ክ) መገባደጃ ላይ የነበረውን ማኅበራዊ ዝቅጠትና መንፈሳዊ ክህደት ይገልጻል::

1፥3 *ትታገሣለህ?* ቍ13 ይመ:: እግዚአብሔር ጭካኔና ግፍን አይቶ ዝም ያለ ስለ መሰለው፣ ነቢዩ እጅግ በጣም ግራ ተጋብቶአል::

1፥4 *ሕግ ላልቶአል ... ፍትሕ ድል አይነሣም፤* ምክንያቱም ሀብታም የመሬት ባለቤቶች ፍርድ ቤቶችን በጉቦ ተቈጣጥረው ነበር::

1፥5 *የማታምኑትን፤* የይሁዳ ሰዎች እግዚአብሔር ለአብሪተኞች ባቢሎናውያን አሳልፎ ይሰጠናል ብለው አያስቡም ነበር::

1፥6፤ ነጻነታቸውን እንደ ገና ከአሦር በ626 ዓ.ቅ.ክ ባገኙት የአሦርን ኀይል በ612-605 ዓ.ቅ.ክ ፈጽመው በደመሰሱትና እስከ 539 ዓ.ቅ.ክ ኀያል መንግሥት በሆኑት በኀይለኞቹ ሕዝቦች በባቢሎናውያን፣ ከሓዲው የይሁዳ ሕዝብ መቀጣት ነበረበት፤ በዚህ ዐውደ ምንባብ መሠረት (አግራጭ ትርጕሙን ይመ) ባቢሎናውያን የተባሉት፣ "ከለዳውያን" ናቸው:: *መኖሪያ ስፍራዎች ለመያዝ፤* 2፥6-8 ይመ::

1፥7 *ክብራቸው ከራሳቸው ይወጣል፤* የትዕቢተኝነት ምልክት ነው::

1፥8፤ ባቢሎን ጠላቶችዋን ያሸነፈችበት ፍጥነት ምሳሌያዊ ንግግር ሆኖአል::

1፥9 *ምርኮኞችንም እንደ አሸዋ ይሰበስባል፤* ባቢሎናውያን ልክ እንደቀደሙት አሦራውያን ባወጡት ብሔራዊ ዐላማ መሠረት፣ አሸንፈው የማረኳቸውን ሰዎች ሁሉ አግዘው ይወስዱ ነበር (2፥5 ይመ)::

1፥10 *የዐፈር ቍልል ሠርቶም፤* የከበባ ዘዴ ነው::

1፥11 *ጕልበታቸውን አምላካቸው ያደረጉ፤* ባቢሎናውያን በወታደራዊ ኀይላቸው የሚተማመኑና የሚመኩ ነበሩ፤ ይህም ወታደራዊ ኀይላቸው አምላካቸው እስከ መሆን ደረሰ (ቍ16 ይመ)::

1፥12፤ እጅግ ክፉና ኀጢአተኛ በሆነ መንግሥት ይሁዳ የተቀጣችበትን ፍትሕ፣ ዕንባቆም ማስተዋል አልቻለም፤ ባቢሎናውያን ይሁዳን ያሸንፉ ዘንድ ፈጽሞ መፈቀድ እንደሌለበትም ያስባል:: ከዘላለም፤ መዝ90፥2 ይመ:: *እግዚአብሔር ሆይ...ሾምሃቸዋል፤* ነቢዩ ባቢሎን የእግዚአብሔር ፍርድ መፈጸሚያ መሣሪያ መሆኑን አሁን ተገነዘበ (ከኢሳ7፥18-20፤ 44፥28፤ 45፥1 ጋር ያነጻጽሩ)::

1፥13፤ በእስራኤል የእምነት ዐውድ ውስጥ የተነገረ ሲሆን፣ የክፉን መከሠት በተመለከተ ከጥንት ጀምሮ ያለ ሐሳብ ነው፤ ይኸውም፣ "ጻድቅና ቅዱስ በሆነው አምላክ ሳይገደብ ክፉው ጕልበት እያገኘ እንዲሄድ ለምን ይደረጋል"? የሚል ነው:: *አታላዮች...ክፉው፤* እንዲህ የተባሉት ባቢሎናውያን ናቸው:: *ከራሱ ይልቅ የሆነውን፤* የይሁዳን ሕዝብ ነው::

ገዥ እንደሌላቸውም የባሕር ፍጥረታት
አደረግሀ።
15ክፉ ጠላት ሁሉንም በመንጠቆ ያወጣቸዋል፤
በመረቡ ይይዛቸዋል፤
በአሽክላው ውስጥ ይሰበስባቸዋል፤
በዚህም ይደሰታል፤ ሐሤትም ያደርጋል።
16በእነርሱ ተዝናንቶ ይኖራልና፤
ምግቡም ሰብቶአል።
ስለዚህ ለመረቡ ይሠዋል፤
ለአሽክላውም ያጥናል።
17ታዲያ መረቡን ባለማቋረጥ መጣል፣
ሕዝቦችንስ ያለ ርኅራኄ መግደል አለበትን?

2 በመጠበቂያ ላይ እቆማለሁ፤
በምሽጉ ቅጥር ላይ ወጥቼ
እቈያለሁ፤
ምን እንደሚለኝ፣
ለክርክሩም[ሀ] የምሰጠውን መልስ ለማወቅ
እጠባበቃለሁ።

የእግዚአብሔር መልስ

2እግዚአብሔርም እንዲህ ሲል መለሰ፤

"በቀላሉ እንዲነበብ፣
ራእዩን ጻፈው፤
በሰሌዳም ላይ ቅረጸው።
3ራእዩ የተወሰነለትን ጊዜ ይጠብቃልና፤
ስለ መጨረሻውም ይናገራል፤
እርሱም አይዋሽም፤
የሚዘገይ ቢመስልም ጠብቀው፤
በእርግጥ ይመጣል[ለ]፤ ከቶም አይዘገይም።
4"እነሆ፤ እርሱ ታብዮአል፤
ምኞቱ ቀና አይደለም፤
ጻድቅ ግን በእምነት[ሐ] ይኖራል።
5በእርግጥ የወይን ጠጅ አታሎታል፤
ትዕቢተኛ ነው፤ ከቶ አያርፍም፤
እንደ ሲኦል[መ] ስስታም ነው፣
እንደ ሞት ከቶ አይጠግብም፤
ሕዝቦችን ለራሱ ይሰበስባል፤
ሰዎችንም ሁሉ ማርኮ ይወስዳል።

6"ታዲያ በእንደዚህ ዐይነቱ ሰው ላይ በማፌዝና በመዘበት እንዲህ እያሉ ሁሉም አይሣለቁበትምን?

"የተሰረቀውን ሸቀጥ ለራሱ ለሚያከማች፣
ራሱን በዐመፅ ባለጠጋ ለሚያደርግ
ወዮለት!
ይህ የሚቀጥለውስ እስከ መቼ ነው?"
7ባለ ዕዳ[ሠ] ያደረግሃቸው ድንገት
አይነሡብህምን?
ነቅተውስ አያስደነግጡህምን?
በእጃቸውም ትወድቃለህ።
8አንተ ብዙ ሕዝብ ስለ ዘረፍህ፣
የተረፉት ሕዝቦች ይዘርፉሃል፤
የሰው ደም አፍስሃልና፤
አገሮችንና ከተሞችን፣ በውስጣቸው
የሚኖሩትን ሁሉ አጥፍተሃል።

9"በተጭበረበረ ትርፍ መኖሪያውን ለሚገነባ፣
ከጠላት እጅ ለማምለጥ፣
ቤቱን በከፍታ ላይ ለሚሠራ ወዮለት!
10የብዙ ሰዎች ነፍስ እንዲጠፋ አሢረሃል፤
በገዛ ቤትህ ላይ ውርደትን፣ በራስህም
ላይ ጥፋትን አምጥተሃል።
11ድንጋይ ከቅጥሩ ውስጥ ይጮኻል፤
ከዕንጨት የተሠሩ ተሸካሚዎችም
ይመልሱለታል።

[ሀ]1 ወይም *በተገሠጽሁ ጊዜ የምሰጠውን ምላሽ*
[ለ]3 የሚመጣ ሰው እንዳለ የሚያመለክቱ አሉ።
[ሐ]4 *በታማኝነቱ* የሚሉ አሉ። [መ]5 *መቃብር* የሚሉ አሉ።
[ሠ]7 ወይም *አበዳሪ* ነው።

1፥15 ኢዮ18፥8፤ ኢሳ19፥8፤ኤር5፥26፤ 16፥16
1፥16 ኤር44፥8
1፥17 ኢሳ14፥6፤ 19፥8
2፥1 መዝ5፥3፤48፥13፤85፥8፤ኢሳ21፥8፤ ሕዝ3፥17
2፥2 ኢሳ30፥8፤ ኤር36፥2፤ሕዝ24፥2፤ ሮሜ4፥24፤ራእ19
2፥3 መዝ27፥14፤ ሕዝ12፥25፤ ዳን8፥17፤11፥27
2፥4 ሕዝ18፥9፤ ሮሜ1፥17፤ገላ3፥11፤ ዕብ10፥3738
2፥5 ምሳ20፥1፤ 27፥20፤30፥1516፤ ኢሳ2፥11፤ዕን1፥9
2፥6 ኢሳ14፥4፤ አሞ2፥8
2፥7 ምሳ29፥1
2፥8 ቍ17፤ ኢሳ33፥1፤ ኤር50፥1718፤ ሕዝ39፥10፤ አብ1፥15፤ዘካ2፥89
2፥9 ኢዩ39፥27፤ኢሳ 10፥14፤ኤር22፥13፤5 1፥13
2፥10 ቍ16፤ ኤር26፥19፤ናሆ3፥6
2፥11 ኢሱ24፥27፤ ዘካ5፥4፤ሉቃ19፥40

1፥15 *በመንጠቆ* የአሞ4፥2 ማብ ይመ። በመረቡ ይይዛቸዋል፤ በወጥመድ የተያዘ ዓሣ ኀይል እንደሌለው ሁሉ፣ በባቢሎናውያን የሚያዙ ሁሉ እንዲሁ ናቸው። በመስጴጦምያ የተገኙ ቅሪተ አካሎች፣ ምሳሌያዊ በሆነ አገላለጽ አሸናፊ መሪዎች ጠላቶቻቸውን በዓሣ ወጥመድ እንደያዙ የሚያሳዩ ምስሎችን ያመለክታሉ።

1፥16፤ የቍ11 ማብ ይመ።

2፥1 *በመጠበቂያዬ ላይ እቆማለሁ፤* አንድ ዘብ በምሽጉ ማማ ላይ ሆኖ የመጣበትን ለመመለስ የሚጠባበቅበትን ሁኔታ የሚያመለክት ነው፤ በዚህ ላይ የተነሣውን ማንኛውም ክርክር (አማራጭ ትርጒሙን ይመ) በእግዚአብሔር ፍትሕ ላይ የቀረበ ጥያቄ ነው። *በምሽጉ ቅጥር፤* የኢየሩሳሌምን ቅጥሮች ነው።

2፥2-3 *ራእዩን፤* 1ዜና17፥15፤ ምሳ29፥18 ይመ። የዕብራይስጡ ቃል በተለይ የሚያመለክተው የነቢዩን ራእይ ነው(ለምሳሌ ኢሳ1፥1 ይመ)።

2፥3 *ጠብቀው፤* ቀጥሎ ያለው መልእክት 539 ዓ.ቅ.ክ ስለ ባቢሎን መውደቅ የተነገረ ሲሆን፤ ይህም ዕንባቆም ትንቢቱን በተናገረ ከ66 ዓመት በኋላ ማለት ነው። እግዚአብሔር ለዕንባቆምና ለይሁዳ የትንቢቱ ፍጻሜ፣ "ቢዘገይም" እርሱና ሕዝቡ መጠበቅ እንዳለባቸው ይነግራቸዋል (3፥16 ይመ)።

2፥4 *እርሱ፤* ባቢሎናውያንን ባጠቃላይ የሚገልጽ ሲሆን፣ በተለይ ንጉሣቸውን የሚያመለክት ነው። *ጻድቅ ግን በእምነት ይኖራል፤* ምኞታቸው ቅን ካልሆነ ባቢሎናውያን ጋር በማነጻጸር ነው (አማራጭ ትርጒሙን ይመ)። በተጨማሪም ኢሳ26 በተለይም ቍ1-6 ይመ። ሕዝቡ እግዚአብሔር በሰጠው የመገለጥ ብርሃን መሠረት መቼና እንዴት እንደሚሠራ ልዑል አምላካቸውን በመታመን በትዕግሥት መጠበቅና በእምነት መኖር ይጠበቅባቸዋል። ይህ ሐረግ ሰዎች በጸጋ ድነዋል (ሮሜ1፥17፤ ገላ3፥11፤ ከኤፌ2፥8 ጋር ያነጻጽሩ) እንዲሁም በእምነትም መኖር አለባቸው (ዕብ 10፥38-39) የሚለውን ትምህርት በአጽንዖት ለመግለጽ ብዙ ጊዜ በአዲስ ኪዳን ተደጋግሞ ተጠቅሶአል። ይህም በ16ኛው ምእተ ዓመት ለነበረው የፕሮቴስታንት እንቅስቃሴ የተሐድሶ ድምፅ ነበር። ለብሔራዊ ትድግና ተግባራዊ ሆኖ የነበረው ይኸው መርሕ፣ ለመንፈሳዊ ትድግናም (ድነት) ሊውል ይችላል።

2፥5 *እንደ ሲኦል ስስታም፤* ሲኦል ወይም መቃብር፣ "በቃኝ" ማለትን አያውቅም (ምሳ30፥15-16)።

2፥6-20፤ ይህ የትንኩሳ ዕብራይስጥ ግጥም፣ እያንዳንዱ ዐሥር ስንኝ (ቍ6-14 እና ቍ15-20) እያንዳንዱ ክፍል ጠንከር ባለ ሥነ መለኮታዊ ዐረፍተ ነገር ይደመደማል (ቍ4-20)። እነዚህ ሁለት ዐረፍተ ነገሮች በአንድ ሆነው በባቢሎን (ቍ6፡9፡12፡19 ይመ፤ ከኢሳ5፥8-23፤ ማቴ23፥13-32፤ ሉቃ6፥24-26፤ ራእ 9፥12፡11፥14) ጋር ያነጻጽሩ ላይ በስፋት የተነገሩ አምስት፣ "ወዮታን" የያዙ ናቸው።

2፥6 *ሁሉም አይሣለቁበትምን?፤* በባቢሎናውያን ተይዘው ግፍ የደረሰባቸው ወገኖች በተለይም ይሁዳ በጨካኟ ባቢሎን ላይ ያፌዛሉ። *ወዮለት፤* የባቢሎናውያን ድል የማድረግ ስግብግብነት እዚህ ላይ ተወግዞአል።

2፥8 *የሰው ደም አፍስሃልና፤* ቍ17 ይመ። ስለዚህ የባቢሎን ደም ይፈሳል (የዘፍ9፥6 ማብ ይመ)።

2፥9 *ወዮለት፤* ባቢሎናውያን በሕንጻ ሥራቸው የነበራቸው ትምክህት ተወግዞአል። *ቤቱን በከፍታ ላይ፤* ንስር ማንም ሊደርስበት በማይችል ስፍራ ጐጆዋን እንደምትሠራ፣ ባቢሎናውያንም መንግሥታቸው በማንም ሊሸነፍ እንደማይችል ያስቡ ነበር (አብ 3-4 ይመ፤ ከኢሳ14፥4፡13-15 ጋር ያነጻጽሩ)

2፥11 *ድንጋይ ... ይጮኻል ... ተሸካሚዎችም፤* ባቢሎናውያን ቤቶቻቸውን የሚሠሩባቸው ድንጋዮችና ተሸካሚዎች በዝርፊያ የተገኙ ነበሩ፤ ስለዚህ በዘረፏቸው ሰዎች ላይ ይመሰክራሉ ማለት ነው።

12"ከተማን ደም በማፍሰስ ለሚሠራ፣
በወንጀልም ለሚመሠርታት ወዮለት።
13ሰዎች ለእሳት ማገዶ እንዲሆን እንዲለፉ፣
ሕዝቦችም በከንቱ እንዲደክሙ፣
እግዚአብሔር ጸባኦት ወስኖ የለምን?
14ውሃ ባሕርን እንደሚሸፍን ሁሉ፣
ምድርም የእግዚአብሔርን ክብር በማወቅ
ትሞላለችና።

15"ጎፍረተ ሥጋቸውን ለማየት፣
ባልንጀሮቹን ለሚያጠጣ፣
እስኪሰክሩም ድረስ ወይን ለሚቀዳላቸው
ወዮለት!
16በክብር ፈንታ ዕፍረት ትሞላለህ፤
አሁን ደግሞ ተራው የአንተ ነውና፤ ጠጣ፤
ጎፍረተ ሥጋህም ይገለጥ፤
በእግዚአብሔር ቀኝ እጅ ያለው ጽዋ
ይመለስብሃል፤
ክብርህንም ውርደት ይሸፍነዋል።
17በሊባኖስ ላይ የሠራኸው ግፍ ያጥለቀልቅሃል፤
እንስሳቱን ማጥፋትህም ያስደነግጥሃል፤
የሰው ደም አፍስሃልና፤
አገሮችንና ከተሞችን በውስጣቸው
የሚኖሩትንም ሁሉ አጥፍተሃልና።
18"የሰው እጅ የቀረጸው ጣዖት፣
ሐሰትንም የሚናገር ምስል ምን ፋይዳ
አለው?
ሠሪው በገዛ እጁ ሥራ ይታመናልና፣
መናገር የማይችሉ ጣዖታትን
ይሠራልና።
19ዕንጨቱን፣ 'ንቃ!'
ሕይወት የሌለውንም ድንጋይ፣ 'ተነሣ!'
ለሚል ወዮለት፤
በውኑ ማስተማር ይችላልን?
እነሆ፤ በወርቅና በብር ተለብጦአል፤
እስትንፋስም የለውም።
20እግዚአብሔር ግን በተቀደሰ መቅደሱ አለ፣
ምድር ሁሉ በፊቱ ጸጥ ትበል።"

የዕንባቆም ጸሎት

3 በዝማሬ የቀረበ የነቢዩ የዕንባቆም ጸሎት፤ በሸግዮኖት[ሻ]

2እግዚአብሔር ሆይ፤ ዝናህን ሰምቻለሁ፤
እግዚአብሔር ሆይ፤ ሥራህም አስፈራኝ፤
በእኛ ዘመን አድሳቸው፤
በእኛም ጊዜ እንዲታወቅ አድርግ፤
በመዓት ጊዜ ምሕረትን አስብ።
3እግዚአብሔር ከቴማን፣
ቅዱሱም ከፋራን ተራራ መጣ። ሴላ[+]
ክብሩ ሰማያትን ሸፈነ፤
ውዳሴውም ምድርን ሞላ።
4ጸዳሉ እንደ ፀሓይ ብርሃን ነው፤
ጨረር ከእጁ ወጣ፤
ኀይሉም በዚያ ተሰውሮአል።
5መቅሠፍት በፊቱ ሄደ፤
ቸነፈርም እግር በእግር ተከተለው።

[ሻ] የሥነ ጽሑፍ ወይም የሙዚቃ ቋንቋ ሳይሆን አይቀርም
[+] 3 ትርጉሙ በትክክል የማይታወቅ ቢሆንም የዜማ ቃል ሳይሆን አይቀርም

2፥12 ሕዝ22፥2፤ ሚክ3፥10
2፥13 ኢሳ47፥13፤ 50፥11
2፥14 ዘፀ16፥7፤ ዘኍ14፥21፤ኢሳ11፥9
2፥15 ምሳ23፥20
2፥16 ቍ10፤ዘሌ 10፥9፤መዝ16፥5፤ኢሳ 51፥22፤ሰቆ4፥21፤ሕዝ 23፥32:34፤ሆሴ4፥7
2፥17 ቍ8፤ ኤር50፥15፤51፥35
2፥18 ዘሌ26፥1፤ መሳ10፥14፤1ሳሙ 12፥21፤መዝ115፥45፤ ኢሳ40፥19፤ኤር5፥21 ፤10፥14፤14፥22፤ 1ቆሮ12፥2
2፥19 1ነገ18፥27፤ ኤር10፥4፤ዳን5፥4:23 ፤ሆሴ4፥12
2፥20 መዝ11፥4፤ ኢሳ41፥1
3፥1 መዝ7 ርእስ
3፥2 ኢዮ26፥14፤ መዝ44፥1፤85፥6፤90፥ 16፤119፥120፤ ኢሳ54፥8፤
3፥3 ዘፍ36፥11:15፤ ዘኍ10፥12፤መዝ8፥1፤ 48፥10፤ኢሳ31፥1
3፥4 ኢዮ9፥6፤ ኢሳ18፥4
3፥5 ዘሌ26፥25
3፥6 ዘፍ21፥33፤ 49፥26፤ዘፀ19፥18፤ መዝ18፥7፤46፥2፤ 114፥16

2፥12 *ወዮለት፤* የባቢሎናውያን ኢፍትሐዊነት በዚህ ስፍራ ተወግዞአል።

2፥13 *ለእሳት ማገዶ፤* በባቢሎናውያን ጕልበት የታነጹ ከተሞች (ቍ12) በእሳት ይቃጠላሉ።

2፥14፤ ትዕቢተኛዋን ባቢሎንና ምድራዊ ክብሯን ሁሉ እግዚአብሔር ወደ ፊት ሲደመስስ፣ ታላቁ ክብሩ በዓለም ሁሉ እንዲታወቅ ምክንያት ይሆናል (ዘፀ 14፥4፤ 17-18፤ ኢሳ11፥9፤ ራእ 17፥1-19፥4 ይመ)።

2፥15፤ ከዘፍ9፥20-22 ጋር ያነጻጽሩ። *ወዮለት፤* የባቢሎናውያን ጭካኔ ተወግዞአል። ጎረቤቶቿ ያላቸውን ሀብት ሁሉ አሟጣ የዘረፈችበት ሁኔታ (በኋላም በኢየሩሳሌም ላይ ከፈጸመችው ሁኔታ ጋር ያነጻጽሩ፤ 2ነገ25፥8-21)፣ አንድ ሰው ጎረቤቱን አስክሮ ዕርቃን ሥጋውን በማስቀረት በዕራቍትነት ደስ ለመሰኘት ከሚያደርገው ሁኔታ ጋር ተነጻጽሮአል።

2፥16 *ዕፍረት ትሞላለህ ... ይገለጥ፤* ባቢሎን በሌሎች ላይ ያደረገችውን ግፍ፣ *በእግዚአብሔር* በእርሷ ላይ ብድር ይመልስባታል። *በእግዚአብሔር ቀኝ እጅ ያለው ጽዋ፤* የመለኮት አጸፋ ቅጣት ምልክት ነው (ኢሳ51፥17:22፤ ኤር25፥15-17፤ ሰቆ4፥21፤ ራእ14፥10፤ 16፥19 ይመ)።

2፥17 *በሊባኖስ ላይ የሠራኸው ግፍ፤* ባቢሎናውያን ቤተ መቅደሶቻቸውንና ቤተ መንግሥታቸውን ለማስጌጥ ሲሉ የሊባኖስን የዝግባ ደን ጨፍጭፈው ሳይወስዱ አልቀረም (ከኢሳ14፥8 ጋር ያነጻጽሩ)። *እንስሳቱን ማጥፋትህም፤* በሊባኖስ ደን ውስጥ የአደን ተግባር ይካሄድ እንደነበር፣ በድንጋይ ላይ የተቀረጹ የአሦራውያን ጽሑፎች ያመለክታሉ፤ ወራሪ ባቢሎናውያንም ይህንኑ ዐይነት ዐደን ሳያካሂዱ አልቀረም። የባቢሎናውያን አጥፊነት በመሬት ላይና በከተማዎች ብቻ ሳይሆን፣ በማንኛውም ዐይነት የሕይወት ዘርፍ ጭምር ነበር።

2፥18 *ጣዖታት፤* ይህ ቃል በዕብራይስጡ፣ "ንዑሳን አማልክት" ወይም "ምናምንቴዎች" ተብሉ ተገልጾአል። (ከኢሳ41፥29፤ 44፥9፤ ከኤር10፥5 ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም ዘፀ20፥4-5፤ በመዝ 115፥4-8 ላይ ጣዖታት የተወገዙበትን ከዚህ ጋር ያነጻጽሩ)።

2፥19 *ወዮለት፤* የባቢሎናውያን ጣዖት አምልኮ ተወግዞአል።

2፥20 *ግን፤* የአሕዛብ፣ የድንጋይና የዕንጨት ጣዖታት (ቍ19) በሕዝቡ ፊት ምንም አይናገሩም፤ ነገር ግን የዓለም ሰዎች ሁሉ በሚፈርደው በእውነተኛው አምላክ ፊት ጸጥ ማለት አለባቸው (ከኢሳ41፥1፤ ከሶፎ1፥7፤ ዘካ2፥13 ጋር ያነጻጽሩ)። *በተቀደሰ መቅደሱ፤* በሰማይ ያለውን ያመለክታል።

3፥1፤ በትኵረት ሲታይ በዚህ ጸሎት ውስጥ ልመና የሚገኘው በቍ2 ላይ ብቻ ነው፤ ነገር ግን እንደብዙዎቹ የዳዊት መዝሙሮች ትውስታን (ቍ3-5)፣ እርግጠኝነትና መታመንን የሚገልጹ አባባሎች (ቍ16-19) ባሉበት ሰፊ ዐውድ ውስጥ ተናኝተው ይገኛሉ፤ በእርግጥ የዕንባቆም ጸሎት መዝሙር ሆኖ ያገለገለ ይመስላል፤ የመዝሙርን ዐይነት ርእስ (ቍ1)፣ የሙዚቃና የሥነ ጽሑፍ ትእምርቶችን ይመ (ቍ1:3:9:13:19)።

3፥2 *ዝናህን ሰምቻለሁ፤* ዕንባቆም በቍ3-15 የእግዚአብሔርን ታላቅ የማዳን ኀይል የሚዘክረውን የጥንት ግጥም የሚያስታውስ ይመስላል፤ ምናልባትም በቤተ መቅደስ የሰማው ሳይሆን አይቀርም (ቍ16 ይመ)።

3፥3 *እግዚአብሔር ... መጣ፤* የብሉይ ኪዳን ባለቅኔዎችና ባለቅኔ ነቢያት፣ ከግብፅ የወጡበትን በዓል ሲያከብሩ፣ የእግዚአብሔርን ኀያል ሥራ ባስታወሱ ጊዜ፣ የእግዚአብሔርን አስፈሪ መገለጥ ከተለመደው ምስያ ጋር ያጣምሩታል። ፍላጻዎቹን በየአቅጣጫው በማስፈንጠር፣ በአስገምጋሚ ደመና ሆኖ ዝናብ በመሬት ላይ እየወረደ፣ ተራሮችም በፊቱ እየተንቀጠቀጡ፣ ከሰማይ ሰራዊቱ ጋር በመውረድ አስፈሪውን ነጐድጓድ ሠረገላው አድርጎ ጋለበ (ዘዳ33፥2፤ መሳ5፥4-5፤ መዝ18፥7-15፤68፥4-10:32-35፤ 77፥16-19፤ ሚክ1፥3-4 ይመ)። እንደ እነዚህ ያሉ ሥዕላዊ አገላለጾች፣ ቀጥሎ ባሉት ጥቅሶች የተመለከቱትን ማጣቀሻዎች አጕልተው ያሳያሉ። እስራኤላውያን ከግብፅ በወጡበት ጊዜ እግዚአብሔር ከደቡብ በስተ ደቡብ እንደመጣ ተደርጎ ተገልጦአል። *ከፋራን ተራራ፤* ዘዳ33፥2 ይመ፤ ምናልባት በኤዶምና በሲና መካከል፣ ከአካባ ባሕረ ሰላጤ በሰሜን ምዕራብና ከቃዴስ በርኔ በስተ ደቡብ ያለ ስፍራ ሳይሆን አይቀርም። *ምድርን ሞላ፤* የ2፥14 ማብ ይመ።

3፥5 *መቅሠፍት ... ቸነፈር፤* የመለኮት መቅጫ መሣሪያዎች ናቸው (ከዘፀ7፥14-12፥30፤ ዘሌ26፥25፤ መዝ91፥3:6 ጋር ያነጻጽሩ)።

6ቆመ፤ ምድርን አንቀጠቀጠ፤
ተመለከተ፤ ሕዝቦችን አብረከረከ፤
የዘላለም ተራሮች ተፈረካከሱ፤
የጥንት ኰረብቶችም ፈራረሱ፤
መንገዱ ዘላለማዊ ነው።
7የኢትዮጵያ ድንኳኖች ሲጨነቁ፣
የምድያምም መኖሪያዎች ሲታወኩ አየሁ።

8እግዚአብሔር ሆይ፤ በወንዞች ላይ ተቈጣህን?
መዓትህስ በምንጮች ላይ ነበርን?
በፈረሶችህና በድል አድራጊ ሠረገሎችህ፣
በጋለብህ ጊዜ፣
በባሕር ላይ ተቈጥተህ ነበርን?
9ቀስትህን አዘጋጀህ፤
ፍላጻም እንዲመጣልህ አዘዝህ፤
ሴላ

ምድርን በወንዞች ከፈልህ፤
10ተራሮች አዩህ፤ ተጨነቁም፤
የውሃ ሞገድ ዐልፎ ሄደ፤
ቀላዩ ደነፋ፤
ማዕበሉንም ወደ ላይ አነሣ።

11ከሚወረወሩ ፍላጾችህ፣
ከሚያብረቀርቅ የጦርህ ጸዳብራቅ የተነሣም፣
ፀሓይና ጨረቃ በቦታቸው ቆሙ።
12በምድር ላይ በመዓት ተመላለስህ፤
ሕዝቦችንም በቍጣ ረገጥሃቸው።
13ሕዝብህን ለመታደግ፣
የቀባኸውንም ለማዳን ወጣህ፤
የክፋትን ምድር መሪ ቀጠቀጥህ፤
ከራስ ጠጕሩ እስከ እግር ጥፍሩም
ዕርቃኑን አስቀረኸው።

14እንደ ዐውሎ ነፋስ ሊበታትኑን የመጣውን፣
ምስኪኑን በስውር በመዋጥ የሚደሰተውን፣
የሰራዊት አለቃ ራስ፣
በገዛ ጦሩ ወጋህ።
15ታላላቅ ውሆችን በመናጥ፣
ባሕሩን በፈረሶችህ ረገጥህ።
16እኔ ሰማሁ፤ ልቤም ደነገጠብኝ፤
ከንፈሬ ከድምፁ የተነሣ ተንቀጠቀጠ፤
ፍርሀት እስከ ዐጥንቴ ዘልቆ ገባ፤
እግሬም ተብረከረከ፤
ሆኖም በሚወረን ሕዝብ ላይ እስኪመጣ
ድረስ፣
የጥፋትን ቀን በትዕግሥት እጠባበቃለሁ።
17ምንም እንኳ የበለስ ዛፍ ባያፈራ፣
ከወይን ተክልም ፍሬ ባይገኝ፣
የወይራም ዛፍ ፍሬ ባይሰጥ፣
ዕርሻዎችም ሰብል ባይሰጡ፣
የበጎች ጕረኖ እንኳ ባዶውን ቢቀር፣
ላሞችም በበረት ውስጥ ባይገኙ፣
18እኔ ግን *በእግዚአብሔር* ደስ ይለኛል፤
በድነቴ አምላክ ሐሤት አደርጋለሁ።

19ጌታ *እግዚአብሔር* ኀይሌ ነው፤
እግሮቼን እንደ ዋላ እግሮች ያደርጋል፤
በከፍታዎችም ላይ ያስሄደኛል።

ለመዘምራን አለቃ፣ በባለ አውታር መሣሪያዎቼ የተዘመረ መዝሙር።

3፥7 ዘፍ25፥2፤ ዘፀ15፥14፤ ዘኍ25፥15፤ መሳ7፥2425
3፥8 ዘፀ7፥20፤ 2ነገ2፥11፤ መዝ68፥17፤ 77፥16
3፥9 ዘዳ32፥23፤ መዝ7፥1213
3፥10 መዝ77፥16፤ 93፥3፤98፥7
3፥11 ኢሱ10፥13፤ መዝ18፥14፤144፥6፤ ዘካ9፥14
3፥12 ኢሳ41፥15
3፥13 ዘፀ13፥21፤ 2ሳሙ23፥1፤ መዝ20፥6፤28፥8፤68፥21፤ 110፥6
3፥14 መሳ7፥22 መዝ64፥25
3፥15 ዘፀ15፥8፤ ኢዮ9፥8
3፥16 ኢዮ4፥14፤ መዝ37፥7
3፥17 ኤር5፥17፤ ኢል1፥1012፡18
3፥18 ዘፀ15፥2፤ መዝ97፥12፤ ኢሳ61፥10፤ሉቃ1፥47 ፤ፊል4፥4
3፥19 ዘዳ32፥13፤ 33፤29፤መዝ18፥33፤ 46፥15

3፥6፤ ህለወተ እግዚአብሔር በተደጋጋሚ የተገለጸው በምድር መንቀጥቀጥ ነው (ዘፀ19፥18፤ መዝ18፥7፤ ኤር4፥24፡26፤ 10፥10 ይመ)። የመሬት መንሸራተትም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ በዚህ ስፍራ ተገልጸአል።

3፥7 *ሲጨነቁ፤ ... ሲታወኩ፤* እስራኤላውያን በሙሴ አማካይነት ከግብፅ ነጻ ሲወጡ፣ በጎረቤት ያሉ ሕዝቦች በፍርሀት ተውጠው ነበር (ዘፀ15፥14-16፤ ኢሱ2፥9-10 ይመ)።

3፥8፤ ኢርቱዕ በሆነ ቅኔያዊ አገላለጽ በዐባይ ላይ የወረደውን መቅሠፍት (ዘፀ7፥20-24)፣ የዮርዳኖስን ቀጥ ብሎ መቆምና (ኢሱ3፥15-17) የቀይ ባሕርን መከፈል ያሳያል (ዘፀ14፥15-31)። ሆኖም በቍ3 ላይ ያለውን ማብ ይመ።

3፥9 *ቀስትህን፤* ምናልባት ከሰማያዊው ቀስተኛ የሚወረወረውን መብረቅ ሊሆን ይችላል። *ምድርን በወንዞች ከፈልህ፤* አብሮ በተከሠተው መብረቅ የተፈጸመ ነው።

3፥11 *ፀሓይና ጨረቃ... ቆሙ፤* በገባዖን ምድር የተገኘውን ድል ኢርቱዕ በሆነ መንገድ ሳያመለክት አይቀርም (ኢሱ 10፥12-13)፤ እግዚአብሔር በጠላቶቹ ላይ የሚኖረው ድል በዚያን ጊዜ ፍጹም እንደ ነበር ሁሉ፣ በዚህም ጊዜ እንዲሁ ይሆናል።

3፥12 *ረገጥሃቸው፤* የአሞ1፥3 ማብ ይመ።

3፥13 *ሕዝብህን ለመታደግ፤* እግዚአብሔር የከነዓንን ሕዝብ ተዋግቶ (ቍ12) ሕዝቡን ነጻ አውጥቶአል። *ለማዳን፤* ድልን በመስጠት ማለት ነው። *የቀባኸውን፤* የቃል ኪዳኑ ሕዝብ ማለትም "መንግሥቱ ካህናት" (ዘፀ19፥6) እግዚአብሔርም የታደገው ሕዝብ ማለት ነው። ጠላትን አጥፍቶአል፤ በዚህ ታላቅ ቍጣም (ቍ12) ምሕረትን አስቦአል (ቍ2)። *የክፋትን ምድር መሪ፤* ፈርዖንን ለማለት ነው (ዘፀ14፥5-9 ይመ)

3፥14-15፤ ግብፃውያን በቀይ ባሕር ስለ መጥፋታቸው ሌላ ማስረጃ ነው፤ እንዲሁም እግዚአብሔር አሁን ያሉትን ጠላቶች ያጠፋቸዋል።

3፥15 *በፈረሶችህ፤* ቍ8 ና ማብ ይመ።

3፥16፤ ስለ እስራኤል እግዚአብሔር ጥንት የሠራውን ታላቅ ሥራ የሚያወሱ መዝሙሮችን በመስማት (ቍ3-15)፣ ነቢዩ እጅግ ጥልቅ በሆነ ሁኔታ በመፍራቱ አካሉም እንደ ደከመ ያመለክታል፤ በሌላም በኩል የእግዚአብሔርን የማዳን ተስፋ ቃል ከመስማቱ በፊት፣ ባቢሎን ወደ ይሁዳ መጥቶ ያጠፋታል የሚለውን መልእክት በሰማ ጊዜም የሕመም ስሜት ተሰምቶት ነበር። *በሚወረን ሕዝብ፤* ባቢሎንን ለማለት ነው። *በትዕግሥት እጠባበቃለሁ፤* የ2፥3 ማብ ይመ።

3፥17፤ አስፈሪ ውጤት ሊያመጣ ይችላል ብሎ በመሥጋት፣ የማይቀረውን የባቢሎናውያንን ወረራና ጥፋት ሳያስብ አልቀረም።

3፥18-19፤ ዕንባቆም አስፈሪ ሁኔታ የከበደውን ያህል ቢከብድ፣ በእግዚአብሔር ቸርነት ላይ የመታመንን ትምህርት ተምሮአል (2እና4)። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የጽኑ እምነት መግለጫ የሆነውን ትምህርት ማለትም እግዚአብሔር ችግርንና ማጣትን ቢያመጣም እንኳ በአምላኩና በመድኀኒቱ ደስ እንደሚሰኝ ዕንባቆም ገልጾአል።

3፥19 *እግሮቼን እንደ ዋላ እግሮች ያጠነክራል፤* እግዚአብሔር ታምኜ በጽናት የምቆምበትን ይሰጠኛል ማለት ነው። *አለቃ፤* በቤተ መቅደስ የሙዚቀኞችና የመዘምራን አለቃ ሳይሆን አይቀርም። ይህ ምዕራፍ ምናልባት በሙዚቃ መሣሪያ ከሚታጀበው የቤተ መቅደስ ጸሎት ጋር ተያይዞ የሚቀርብ ሳይሆን አይቀርም (1ዜና16፥4-7 ይመ)። *በባለ አውታር መሣሪያዎቼ፤* በገናና መሰንቆን ጭምር ማለት ነው (መዝ33፥2፤ 92፥3፤ 144፥9)።